

OPONENTNÍ POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Charakter tématu a stanovení cílů práce

Předkládaná bakalářská práce Lucie Vančurové s názvem Politický režim v Brazílii pod vedením prezidenta Bolsonara je případovou studií hybridního režimu v Latinské Americe. Zvolené téma je relevantní, zajímavé, a především velmi aktuální. Autorka si klade dva cíle, jednak odpovědět na otázku, jaké prvky hybridního režimu vykazuje Brazílie pod vedením prezidenta Bolsonara a zároveň sledovat přeměnu režimu pod vedením pravicového prezidenta Bolsonara.

Teoretické a metodologické zakotvení

Teoretická část je kompilací několika málo autorů. Ačkoli je třeba ocenit výběr velmi aktuální teorie (Levitsky & Ziblatt 2018), je škoda, že autorka si nedala více záležet na obsírnější rešerši literatury a jejím kritickém zhodnocení. Takto se jedná o prostý popis 4 děl bez jakékoli vlastní myšlenky. Ono již samotné konstatování v úvodu: „*Autoři byli zvoleni pro podobnost svých teorií.*“, působí tak, že práce nenabídne žádnou kritickou diskusi, ať už jiných badatelů, nebo autorky samotné.

Práce se zdroji

Na rozdíl od sekundárních zdrojů, které mohly být trochu širší, oceňuji především solidní seznam primárních zdrojů, které více či méně korespondují s vytyčenými cíli této práce. Nalezneme zde množství zdrojů nejen (logicky) přímo z Brazílie, ale i množství tiskovin a zpráv z různých koutů světa (BBC, Guardian, Público, France24, NY Times, Al-Jazeera atd.).

Struktura práce

Struktura této práce je celkem logicky uspořádaná. Úvod obsahuje veškeré náležitosti, ať už je to představení a vymezení tématu, stanovení cílů a popis struktury práce. Horší je to však s logickou návazností uvnitř jednotlivých kapitol a podkapitol. Některé pasáže působí trochu nahodile a roztržitěně. Práce není moc čtivá, jednotlivé pasáže jsou neuspořádané, věty na sebe často nenavazují, chybí logická posloupnost tvrzení, případně jsou zařazena triviální konstatování typu: „*Do současnosti došlo k výměně mnoha vlád a hlav státu*“ (str. 8). Občas práce působí jako náhodné vkládání vět mimo kontext, např. str. 13: „*Veřejnost je zásadní při analýze hybridních režimů (Ekman 2009: 8-9).*“ Tomuto konstatování nepředchází ani nenásleduje nic, co by nějak toto tvrzení vysvětlovalo.

Po teoretické části, která je v této práci asi nejvíce problematická (viz chybějící kritický náhled, stylistika a citační norma), následuje deskriptivní kapitola s historicko-politickými východisky, která se rovněž potýká se stylistickými problémy a slabou provázaností uvnitř kapitoly. Kontextuální část, která se věnuje nástupu Jaira Bolsonara k moci, rovněž tak i samotná analytická část, celkový slabý dojem z práce trochu vylepšují. Analytická část je přehledně rozdělena do 4 podkapitol, která mapují 4 charakteristické proměnné (prvky hybridního režimu), vytyčené v úvodu práce. Nicméně i zde je potřeba kriticky upozornit na některé pasáže uvnitř jednotlivých podkapitol, které s danou proměnnou nemají nic společného a působí v textu trochu nadbytečně. Závěr je pak shrnutím cílů a představením výsledků, které jen potvrdily hypotézy o tom, že Brazílii lze na základě předložené teorie (Levitsky & Ziblatt 2018) v současnosti považovat za hybridní režim.

Formální stránka

Práce potýká s velmi špatnou stylistikou. Zvláštní a nevšední větné skladby a slovní spojení pak v některých případech postrádají smysl. Podobné pasáže vypadají, jako by byl originální text vložen do google překladače a bez jakýchkoli úprav český překlad vložen do bakalářské práce, a to bez označení přímé citace, pouze s uvedením zdroje, čímž je zásadním způsobem porušována citační norma. Tento problém se vyskytuje v podstatě v celé teoretické části (str. 11-19). Tyto doslovné přepisy se bohužel týkají i českého autora (Bílek). Zde několik příkladů: Str. 11: *Na konci 90. let byla debata stále ovlivňována lákadlem dramatického počtu přechodů režimu, které od poloviny 70. let hluboce označovaly poslední desetiletí dvacátého století. Jakmile tyto hybridní režimy upoutaly pozornost vědců, spustily živou debatu a vyvolaly okamžité šíření studií. (...)*

Celkově výzkum sledoval tři hlavní směry: studium jejich původu; teoretizování jejich fungování; analýzu jejich schopnosti se stabilizovat a přežít. Tyto tři směry výzkumu se doplňují a společně tvoří důsledný a komplexní výzkumný program.

Originální text Cassani 2012: *Around the end of the '90s the debate was still influenced by the allure of the dramatic number of regime transitions that, starting from the middle of the '70s, so profoundly marked the last decades of the twentieth century. As soon as these hybrid regimes attracted scholars' attention, they triggered a lively debate and provoked an immediate proliferation of studies. (...)*

By and large, the research has followed three main directions: the study of their origins; the theorizing about their functioning; the analysis of their ability to stabilize and survive. These

three lines of inquiry are perfectly complementary, and together they form a consistent and comprehensive research agenda.

Nebo:

Str. 13-14: *Co nejpřesnější vymezení politických režimů nacházejících se mezi demokracií a autoritářstvím je jednou z největších výzev současného studia politických systémů. Ačkoliv se tomuto tématu v posledních několika desetiletích věnovalo značné množství energie, výsledky jsou stále nejednoznačné. Mimo evidentních pokroků je však třeba zmínit taktéž možná rizika. Ta jsou, vedle všech široce známých kritických bodů celé problematiky, ukryta především v podkategoriích jednotlivých konceptů, které jsou často vymezeny velmi vágně. Ne vždy uspokojivé vymezení podkategorií hybridních režimů navíc v souvislosti s ne zcela vyřešenými problémy předchozích přístupů odkrývá znepokojující pravdu o tom, že i po minimálně dvou desetiletích intenzivního teoretického úsilí je stanovení hranice mezi hybridními a nehybridními režimy problematické (Bílek 2015: 228-229).*

Originální text Bílek 2015: ***Co nejpřesnější vymezení politických režimů nacházejících se mezi demokracií a autoritářstvím je jednou z největších výzev současného studia politických systémů. Ačkoliv se tomuto tématu v posledních několika desetiletích věnovalo značné množství energie, výsledky jsou stále nejednoznačné. (...) Mimo evidentních pokroků je však třeba zmínit taktéž možná rizika. Ta jsou, vedle všech široce známých kritických bodů celé problematiky, ukryta především v podkategoriích jednotlivých konceptů, které jsou často vymezeny velmi vágně. Ne vždy uspokojivé vymezení podkategorií hybridních režimů navíc v souvislosti s ne zcela vyřešenými problémy předchozích přístupů odkrývá znepokojující pravdu o tom, že i po minimálně dvou desetiletích intenzivního teoretického úsilí je stanovení hranice mezi hybridními a nehybridními režimy problematické, (...)***

Některé pasáže naštěstí nejsou jen přímou citací a jsou částečně přeformulovány, nicméně velice nešťastně a kvůli mizernému překladu z originálu pak ztrácí text smysl, např. na str. 15: „Málokdo tvrdí, že vlády v rozvojových zemích by neměly mít odpovídající policejní pravomoci; problém pochází ze všech ostatních politických, sociálních a ekonomických mocností, které se hromadí a kterých lze zneužívat (Zakaria 1997: 31-32).“ Autorka měla zřejmě na mysli *mocí*, nikoli *mocností* (v originále „other political social, and economic powers“).

Také větná skladba nepůsobí příliš dobrým dojmem, viz tatáž str.: „Velkou roli hraje policie a násilí, kdy dochází k změnám v legislativě, aby policie mohla volně zasahovat.“

Do očí bijí i problémy se zájmeny přivlastňovacími, stále tatáž str.: „*Obsadil jeho kabinet bývalými důstojníky, omezuje práva určitých skupin, snaží se změnit ústavu (Pennafort 2018) a chce odstranit liberální myšlenky ze škol (Kaiser 2019).*“

Nebo str. 15: „*Autor v jeho práci také poukázal na korelaci mezi velikostí země a typem režimu.*“

Celkové zhodnocení práce

Ačkoli se práce potýká s výraznými stylistickými nedostatky a problémy s citační normou, což je skutečně silně na hraně doporučení k obhajobě, samotný výběr tématu a jeho aktuálnost, cíle a jejich naplnění mírně naklonily pomyslnou miskou vah, a proto práci ještě **doporučuji k obhajobě.**

V Lysé nad Labem dne 7.8.2020

Mgr. Jan Pumr